

Cyngor Tref Aberteifi :: Cardigan Town Council

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 Rhan 1 - Adran 6

Adroddiad ar Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Gwydnwch Ecosystemau 2023

Cyflwyniad a Chyd-destun:

Mae Cyngor Tref Aberteifi wedi ymrwymo i wella bioamrywiaeth cyn belled ag y bo hynny'n gyson ag arfer eu swyddogaethau'n briodol ac wrth wneud hynny hyrwyddo cydnerthedd ecosystemau. Bydd y cyngor yn dilyn Cynllun Gweithredu Adfer Natur Cymru drwy ddilyn y chwe phrif amcan.

- Gwreiddio ystyriaeth o fioamrywiaeth ac ecosystemau yn ein cynlluniau busnes a gweithredu, gan gynnwys unrhyw bolisiâu, cynlluniau, rhaglenni a phrosiectau yn ogystal â'n gweithgareddau o ddydd i ddydd.
- Diogelu rhywogaethau a chynefinoedd o'r pwys mwyaf a gwella'r modd y cânt eu rheoli.
- Cynyddu gwytnwch ein hamgylchedd naturiol trwy adfer cynefinoedd diraddiedig a chreu cynefinoedd.
- Mynd i'r afael â phwysau allweddol ar rywogaethau a chynefinoedd.
- Gwella ein tystiolaeth, ein dealltwriaeth a'n monitro.
- Rhoi fframwaith llywodraethu a chymorth ar gyfer cyflawni ar waith.

Mae Cyngor Tref Aberteifi yn gwasanaethu ardal Aberteifi a'i phoblogaeth o tua 3,113 o drigolion. Mae ganddi 14 o gynghorwyr, sy'n cwmpasu wardiau Mwldan (6 chynghorydd), Rhyd-y-Fuwch (4 cynghorydd) a Theifi (4 cynghorydd) yn Aberteifi. Y praesept a dderbyniwyd gan y cyngor ar gyfer 2023-24 yw £85,735.05.

Adroddiad Gweithredu

Camau a gymerwyd i:		Monitro gan:
-ymgorffori bioamrywiaeth yn y broses o wneud penderfyniadau a chaffael	Wedi sefydlu Is-Bwyllgor Bidioamrywiaeth i gynyddu cyfrifoldeb a monitro o fewn y cyngor. Adolygu'r holl weithgareddau, prosesau a pholisiâu i sicrhau bod bioamrywiaeth yn cael ei hystyried o fewn holl weithgareddau'r cyngor.	Clerc a'r Is-Bwyllgor Bioamrywiaeth.

-codi ymwybyddiaeth o fioamrywiaeth a'i bwysigrwydd	Ar lafar ym mhob cyfarfod dal ati i amlygu pwysigrwydd a gwerth bioamrywiaeth. Gweithio'n agos gydag ecolegydd lleol sy'n gweithio i Ganolfan Cofnodion Amgylcheddol Lleol Gorllewin Cymru am gyngor. Hyrwyddo cystadleuaeth Teifi yn ei Blodau. Rhoi gwobrau i weithgareddau gardd ysgol a phrosiectau gwylio chwilod.	Clerc Is-Bwyllgor Bioamrywiaeth. Yusef Samari Preswylwyr Ysgol Uwchradd Aberteifi Ysgol Gynradd Aberteifi
-diogelu prif rywogaethau a chynefinoedd	Crynodeb o Rywogaethau Teifi Mwldan – ei ddiweddarau lle bo modd.	
-adfer a chreu cynefinoedd a rhwydweithiau ecolegol gwydn	Paratoi ar gyfer creu ffin werdd 2 fetr o led yn lle hen ffens y Brenin Siôr V – dechrau trefn dorri gwair newydd i annog gwylltio. Datblygu ymhellach becyn mannau chwarae natur Cadwch Gymru'n Daclus a osodwyd yn ardal chwarae Pentop yn ddiweddar. Trefn torri gwair newydd yn ei lle i annog gwylltio. Diwrnodau hwyl i'w hysbysebu ar dudalen Facebook newydd Cyfeillion Pentop er mwyn i drigolion allu plannu a chynnal a chadw'r ardd. Anogwch blannu brodorol sy'n gyfeillgar i beillwyr. Astudiaeth dichonoldeb yn cael ei wneud ar gyfer datblygu parc gwlyptir ar dir gerllaw Rhodfa'r Felin.	Clerc Cynghorwyr Bachan Deche Preswylwyr Pentop Cynnal y Cardi
-taclo ffactorau negyddol: ar gyfer e.e. lleihau llygredd, defnyddio arferion sy'n seiliedig ar natur, mynd i'r afael â rhywogaethau ymledol	Defnyddio compost heb fawn. Annog y defnydd o finiau baw cŵn ar dudalennau cyfryngau cymdeithasol ac ar lafar yn y dref. Cyfarfodydd casglu sbwriel wythnosol (bore Sul). Defnyddiwch chwynladdwr cymeradwy. Lleihau faint o argraffu a wneir gan y clerc, defnyddio fersiynau electronig o waith papur lle bo modd.	Clerc Cynghorwyr Bachan Deche
-defnyddio gwella a rhannu tystiolaeth	Lwyfannau cyfryngau cymdeithasol. Y wasg leol. Ysgolion. Arwyddion mewn ardaloedd gwylltio gyda threfniadau torri gwair newydd.	Clerc a'r Is-Bwyllgor Bioamrywiaeth.

-cefnogi capasiti a/neu sefydliadau eraill	Cefnogi ac annog y cynlluniau a nodir yn y Strategaeth ar gyfer Gwyrddu 6 thref yng Ngheredigion – mae Aberteifi yn un o'r trefi. Mae'r adroddiad yn edrych ar gyfleoedd yn Aberteifi yn dilyn asesiad seilwaith gwyrdd a gomisiynwyd gan CSC (mae gwlyptir Mwldan yn un o'r cyfleoedd hyn) Mynychu sesiynau a chefnogaeth: Gardd Goedwig Natur Grwp Bluegreen Cymru	Clerc Cynghorwyr Preswylwyr
Adolygu dyletswydd a6		
- Beth sydd wedi gweithio'n dda? Beth fu'r rhwystrau? Beth fyddwch chi'n ei newid? Creu Pwyllgor Bioamrywiaeth gweithredol. Meithrin cysylltiadau cryf ag ecolegydd lleol gan wirfoddoli fel cynghorydd. Wedi cael a gosod pecyn Bwyd Cadw Cymru'n Daclus. - Sut a phryd y bydd dyletswydd a6 yn cael ei monitro ac adolygu'r cynllun a6? Bydd y cynllun yn cael ei adolygu a'i ddiweddarau ym mis Rhagfyr 2023.		

TRYSTAN PHILLIPS (Maer) ..... Dyddiad .....

ELERI MASKELL (Clerc) ..... Dyddiad .....